

Savlı Abdülkadir Zeybek anlatıyor:

Hasreti bağıma düşen Aziz Üstad'ımla alâkalı nerede ne varsa araştırmak ve toplamak merakıyla Nur yolculuğum devam ederken, yolum bu defa Isparta civarına düşmüştü.

Daha önceki yıllarda Sav'a yaptığım bir ziyaret esnasında Sav'da Bediüzzaman'ın yaşayan talebelerinden olduğu söylenen Abdülkadir Zeybek'i aramış, hatta evine kadar gitmiş, fakat kendisini evinde bulamadan geri dönmüştüm.

Son Isparta seyahatine, önceki Isparta Mevlidi vesilesiyle eğitimci dostum Atilla Köse Beyle birlikte çıkmıştım.

Maksadım Isparta'da okutulacak Bediüzzaman Mevlidi'ne katılmakla birlikte, Isparta'nın bir köyü olan Sav'da yaşayan Bediüzzamanın talebelerinden Abdülkadir Zeybek'i ziyaret edip, hatıralarını almaktı.

Bu defa maksadıma ulaşmış, Abdülkadir Zeybek'i Sav'daki evinde bulmuştum. Eğitimci dostum Atilla Bey'le Sav'daki Abdülkadir Zeybek'in evine gittik.

Kendisini evinde ziyaret ederek hatıralarını kaydettik.

Abdülkadir Zeybek Sav'da Davraz Dağlarında mütevazî bir evde oturmaktadır. Bizi tebessüm ve sıcak bir hâl ile karşılayan Abdülkadir Zeybek, 1938 doğumlu olup Hz. Üstad'ı küçük yaşlarda (1953'lerde) ziyaret etmiş ve ona talebe olmuştur. Üstad'ı ziyaretini *"Isparta'da evinde iken kendisine bir mektup götürme şansım oldu. Evimin avlusuna inmiş bir yere gitmek üzereydi. Ayaküstü mektubu eline verdim. Ve elini öptüm. Ve bana duada bulunmuştu. Daha sonra Sav'a geldiğinde rastladıkça ve yollarda taksi ile gelip geçerken görüyorduk"* şeklinde anlatıyor.

Abdülkadir Zeybek, Sav Köyünde Risâle-i Nur hizmetleri serencamına oldukça vakıf birisidir. Küçük yaşlarda Sav'da Risâleleri yazmaya başlamış. Risâlelerin yazılması, yayılması ve okunması hareketlerinde canlı ve mühim bir şahittir.

Aynı zamanda eski müezzin olan Abdülkadir Zeybek, bahçesinde yetiştirdiği cevizleri, dutları bize ikram ederken; bir taraftan da kudsi Nur hizmetlerinin serencamını, özellikle Sav'daki Nur faaliyetlerini anlattı.

Birlikte Risâle-i Nur hizmetlerini deruhte ettiğiniz, Isparta ve civarındaki saff-ı evvel Nur Talebeleri kimlerdir?

Atabey'den Tahir Mutlu ve arkadaşları, Kuleönü'nden Sarı Bıçak Mustafa Efendi ve küçük kardeşi Büyük Ruhlu Küçük Ali ve Hafız Mustafa ve arkadaşları (rahmetullahi aleyhim ecmâin). Bedre'de Santral Sabri ve arkadaşları. Eğirdir'de Çilingir Ali, Demirci Salih ve arkadaşları (rahmetullahi aleyhim ecmâin). Isparta merkezde Hüsrev Efendi ve arkadaşları Urgancı Hilmi, Boyacı Rüştü ve sâirlerinin lâhika mektuplarında bir kısmının isimleri geçmektedir. (Rahmetullahi aleyhim ecmâin).

Bunların her birisi bir bütün hâlinde hizmet ederlerdi. Kuleönü'ndeki Sarı Bıçak Mustafa Efendi; arkadaşlarıyla birlikte çevre köyleri irşad için ziyaret ederlerdi.

Sav Köyünde kimler vardı? Kimler yaşardı?

Sav'da yirmiye yakın kişi evine kapanarak Risâle-i Nurların yazılıp okunmasına ve okutulup öğretilmesine hizmet ediyordu. Bunlar Hacı Mehmet ve oğlu Topalca Hafız Mehmet, Hafız Mehmet Gül, küçük kardeşi Mustafa Gül, küçük kardeşi Ali Gül, Ahmet Altuğ, kardeşi Süleyman Altuğ, kardeşi Fahri, postacılık yapan Şükrü Altuğ, Salih Yıldız, kardeşi Mustafa Yıldız, Marangoz Ahmet, Efe Şükrü, İsmail Gül, Tefik Gül, Dede oğlu Mustafa, Kürt Hasan Çavuş, Tulum Mehmet Çavuş, Hacı Hafız, İsmail Kıymık ve Hacı Hafız Abdülkadir Zeybek ve sâirleri.

Bunlar senelerce Risâle-i Nurların okutulmasına ve Kur'ân öğretilmesine hizmetler vermiştir. Ara sıra Hüsrev Efendi'yi ve İslamköylü Hafız Ali Efendi'yi ziyaret ederlerdi. Hizmetlerdeki metotlarını onlardan öğrenirlerdi. Allah (cc) her birinden ebediyen razı olsun. Hazret-i Üstad'ın talebeliğiyle şereflenerek Resûl-i Ekrem Sallallâhü Aleyhi Vesellem Efendimizin sancağı altında haşreylesin. Âmin!

O yıllarda hizmet edenlerden şimdi yaşayanlar var mı?

1955'lerden önce Isparta ve Sav civarında Risâle-i Nurlara hizmet edenlerin içinde hayatta olan sadece İslamköyü'nden Saatçi Hasan Efendi kalmıştır. Yaşı seksenin üzerindedir. Diğerleri hep ahirete gittiler. Allah (cc) her birisine rahmet eylesin. Âmin!

Hacı Hafız İsmail Kıymık ile bizim hizmetlerimiz 1960'dan sonra başlamıştır.

Sav Köyünün Bediüzzaman ve Risâle-i Nur hizmetleriyle olan alâkadarlığı nasıl başladı?

Ben 1938 doğumlu olduğum için Sav Köyünün Bediüzzaman ve Risâle-i Nur hizmetleriyle olan alâkadarlığının başladığı günleri hatırlamıyorum. Ama Üstadın Barla'ya geldiğinin ikinci ya da üçüncü senesinde olmalıdır.

Bizim Sav Köyü hatibi 1890 doğumlu olup 1944'de vefat etmiş olan, dedem Hacı Hafız Mehmet Efendi Isparta'da alış veriş yaptığı bir dükkânda Osmanlıca yazılı Onuncu Söz'ü görüyor. Şöyle yapraklarını bir tarıyor ve bir iki satır okuyunca hoşuna gidiyor. Dükkân sahibine:

“Bu kitabı bana verir misin? Bir mütâlâa etsem!” diyor.

“Hayhay, götür oku” diyor o da.

Kitabı alıp evine geldiğinde yatsı namazını camide kılıp geldikten sonra odasına kapanıp Onuncu Söz'ü okumaya başlıyor. Okudukça açılıyor. Saatler geçmiş farkında değil. Gecenin yarısı okuduğu yerde yakaza hâlinde Hz. Üstad önüne geliyor.

“Hacı Hafız, ben Barla'dayım” diyor.

Sabah olunca Hacı Hafız Barla'ya gidip ziyaret etmeye karar veriyor, yol hazırlığını yapıyor. Hediye için biraz pekmez tatlısı yaptırıyor. Yaşlı babasına “Ben Barla'ya Hoca Efendiyi ziyarete gidiyorum” diyor.

Babası “Bizden selâm götür, bize dua etsin” diyor.

Hacı Hafız Efendi atına binerek yola çıkıyor. Yaklaşık 40 km mesafeyi atıyla alıyor. Hz. Üstad onu evinin dışında ayakta karşıyor.

“Hoş geldin Hacı Hafız” diyerek evine alıyor. Hoş sohbetlerde bulunup, imanî dersler ve nasihatler veriyor. Dedem, hediyesini takdim ediyor.

Hz. Üstad:

“Biz hediye almayız, fakat senin hediyenin karşılığını vereyim” diye alıyor. Hacı Hafız döneceğinde babasının selâmını tebliğ ediyor ve dua isteğini söylüyor.

Hazreti Üstad:

“Sen askerlik yapmadığın için bilmezsin. Askerlikte bir usûl vardır. Nöbette ve vazifede olanların yemekleri ayrılır. Kaçak çarşıya gidenlerin yemekleri ayrılmaz. Aynen bunun gibi bizim duâmızın da bir zamanı vardır. O zamanlarda baban huzurda bulunursa, baban duâyı alır, kaçak çarşıya gidenler gibi bulunmazsa alamaz” diyor ve dedem ayrılıyor.

Hz. Üstad’ın “Bizim duâ vaktimiz vardır” ifadesini kendi açımızdan değerlendirelim. Büyüklerin duâ vakti ekseriyetle namaz vakitleri, namaz sonlarında tesbihat duâları içinde ve seher vakitleridir. İşte böyle zamanlarda biz talebeler ve namazını edâ eden Müslümanlar namaza vaktinde edâ edersek ve seher vakitlerinde uykudan uyanırsak her zaman büyüklerimizin duâlarını almamız mümkün olur.

Risâleleri ilk defa Sav Köyüne getiren, dedeniz Hacı Hafız Mehmet Gül nasıl bir insandı? Biraz daha anlatır mısınız?

Hafız Mehmet Gül benim dedemdi. Annemin babasıdır. Kendisi 1890 doğumlu olup Çanakkale zaferinde gazidir. Cephede yerde sürünerek ilerlerken üzerlerine atılan bombadan fırlayan bir şarapnel bacağına isabet ediyor. Bacağında büyük bir yara açılıyor, hastaneye kaldırıyorlar. Doktorlar bacağı kesip kesmeme müzakerelerindeyken bir tanesi “Bu askerın eti sık, bu yarayı kavuşturur” diyerek tedaviye başlıyor. Tedavi oluyor. Lâkin topallayarak yürüdü. Tedavi süresi içinde hastanede yatarken lisânen boş durmuyor, Kur’ân-ı Kerim okuyarak hafızlığı pişiriyor. Dedem Kur’ân-ı Kerim’i baştan sona kadar ezberinden okuyabilecek güçte hafızlığı ve gayet güzel kıraat ve sedası vardı.

Risâleleri ilk defa Sav Köyüne getiren, dedeniz Hacı Hafız Mehmet Gül’le ilgili hatıralarınız var mı?

Dedem Risâle-i Nur’a intisap etmezden evvel mahallesinin fahrî imamıydı. Mescidinde imametliği devamında Ezan-ı Muhammedî Türkçe’ye çevrilmiş. Türkçe ezan okuyarak devam ederlerken bir gün küçük oğlu Süleyman’a “Oğlum, bu Türkçe’ye çevrilmiş ezanı ezberle. Bazen bana yardımcı olursun” diyerek yazıp eline veriyor. Kendisi mescide namaz kılmaya gidiyor, eve döndüğünde:

“Oğlum, ezberledin mi?” diyor. Hanımı, yani nenem:

“Onu kediye sor” diyor. Dedem hafız Mehmet Gül:

“Ne demek istiyorsun?” Nenem cevap veriyor:

“Kedi okutmadı!” O günlerde evlerinde güçlü, terbiyeli bir kedileri varmış, işte bu kedi okutmamış. Nenem “Çocuk ‘Tanrı uludur’ diye söylemeye başladığımda mırılıyor, devam edince de hemen başına atlayıp cırmalıyor. Kediyi kovalıyoruz, tekrar başladığında yine başına atlayıp cırmalıyor” deyince, dedem hayret içerisinde:

“Hele bir daha okusun” diyor. Çocuk yine “Tanrı uludur” derken kedi hemen çocuğun başına atlıyor ve cırmalıyor.

Dedem bundan dolayı mescide devamı bırakıp evinde namaz kıldırıyor. Çünkü Ezan-ı Muhammedî’yi aslî hâliyle mescidin minaresinde okusa, cezâî işlem yapılıyor.

Dedem, Risâle-i Nur’a intisab ettikten sonra da evinde hem Risâle-i Nurları yazıyor, hem de otuz kadar talebe okutuyordu. 1942 ve 43’lerde olacak, şikâyet üzerine dedemin evine karakoldan taharrî düzenlenmişler. Taharrinin sebebi ise, Isparta’nın Eğirdir ilçesi Yukarıgökdere Köyünden ilkokulu bitirmiş birkaç talebenin dedemle birlikte okuması. Yukarıgökdere Köyü öğretmeni bu çocuklardan haberi olunca “Bizim mezun ettiğimiz talebelerde onların ne hakkı var da bir daha okutuyor?” şeklinde ihbarda bulunmuş. Bu ihbar üzerine Isparta merkez karakolu bir taharrî düzenliyor. O tarihte Sav Köyünün muhtarı Hüseyin dedeyi karakol kumandanı çağırıyor ve diyor ki: “Muhtar! Bu akşam bizden ayrılma, bizim arkadaşlardan birisini evlendirmek için kız istemeye gideceğiz.” Akşam üzeri muhtar Hüseyin dede, karakolda bulunuyor. Akşam sonu oluyor, karakol bir manga jandarma hazır ediyor. Karakol kumandanının atı hazır

ediliyor ve karakoldan çıkıyor. Muhtar Hüseyin dede “Böyle kız istemeye mi gidilir? Acaba nereye gideceğiz?” diye düşünürken, Sav yoluna yönelince muhtar hissediyor. Köyün yakınına geldiklerinde karakol kumandanı, durumu Hüseyin dedeye açıklıyor ve “Kimseyi kuşkulandırmadan Mehmet Gül’ün evine nasıl varılacağını bize tarif et” diyor ve muhtarın peşini bırakmıyor. O gece sabaha kadar sonbahar havasının soğuşunda dedemin etrafında pusu kuruyorlar. Sabah namazının vakti girince dedem evinde Ezan-ı Muhammedî’yi okuyor. Komşulardan on bir kişi cemaat geliyor. Cemaatle sabah namazı kılınıyor. Nur Talebelerinin şimdiki okuduğu tesbihâtı aynen okuyor. “Fatiha” deyince jandarmalar hemen eve doluyor, cemaati ve okumaya gelen talebeleri, yazdıkları risâleleri, kalemleri, mürekkepleri topluyor.

On kadar cemaati ve namaza yetişen on beş kadar talebeyi Isparta’ya karakola götürüyorlar. Sadece beni küçük diye götürmediler. Bana sadece yarım sahife kadar Kur’ân okuttular. Çünkü ben dört yaşındaydım. Beni ‘Okuyabilir mi?’ diye denediler. Çok güzel Kur’ân okuyordum. Dedemleri aynı günde serbest bıraktılar. İnyet-i İlâhiye ve Hz. Üstad’ın duâsı bereketiyle mahkûm etmediler.

Üstad’ın Sav Köyüne ve Savlılara olan ilgisini anlatır mısınız?

Hz. Üstad’ın Savlıları sevdiğinin bir sebebi şudur:

Savlılar, münafıkane müzevirlik yapıp da, hizmetlere hiç engel olmamışlardır. En avâmı, en cahili dahi, hizmetlere yanaşmasa da, hizmet edenleri rahatsız etmemiştir. Hatta 1944 ve 45’li yıllarda Sav Köyünün muhtarı Hüseyin Bulgurcu, karakolun emrinde samimî olduğu halde, bir gün Isparta’dan geçerken Hüsrev Efendinin kendisine emanet ettiğini, Hacı Hafız Mehmed Efendi’ye iletiyor. (Ve yakın tarihimizde, 1970 ve 90’lı yıllarda, muhtelif zamanlar içerisinde şikâyetler üzerine Risâle-i Nur Talebeleri taharrilere uğradıkça, o tarihlerin muhtarları, karakoldan “Ne için yasadışı (!) işlere göz yumuyorsunuz?” şeklinde baskı gördükleri halde halkı idare etmiştir. Çünkü onlar da biliyorlar ki, ancak dindarlık olup, devlete hiçbir zararları olmuyordu.)

Üstad Sav’ın avâmına havassına, âlimine cahiline, ihtiyarına gencine hep duâ etmiştir.

Üstad’ın Sav Köyünü ziyaretlerinden bahseder misiniz?

Hazret-i Üstad, Sav Köyünde geceleyerek hiç ikamet etmemiştir. Isparta’da ikamet ettiği 1953’lerden sonra Sav Köyüne defalarca ziyaretlerde bulunmuştur. Giderken yolda birini görse “Ben Sav’a ziyarete geliyordum. Sizi vekâlet ediyorum. Köyünüze benim selâmımı götürün, bana duâ etsinler” diyor. Köye ziyarete geldiğinde ise köy meydanına iniyor. Kadın-erkek hemen toplaşır, elini öpeceğiz diye izdiham olurdu. Hz. Üstad bundan rahatsız olurdu.

Sav’da teksir yapılan evin sahibi İbrahim Gül amca hasta idi. Bir defasında hususan onu ziyarete gelmiştir. Hatta yanında Hüsrev Efendi de vardı. İbrahim Gül amcanın evinin yakınına kadar gidiyor. Onu ziyaret ederek hastalığından dolayı tesellî verip duâ ediyor. İbrahim Gül amca da bir hafta sonra vefat ediyor.

Hz. Üstad yine bir gün Marangoz Ahmed’in kabrini ziyaret etmeye birkaç talebesiyle geliyor. Kabrinin başında Sûre-i Âme’yi ve birkaç tane de kısa sûrelerden okutup dinliyor. Kendisi duâsını yapıyor, kabristandan ayrılıyor.

Hz. Üstad, Sav’ı ziyaretlerinde hiç kimsenin evine çıkmamıştır. Sadece Hacı Hafız Mehmed’in torunu Ahmet Avşar’ın evine bir defacık çıkmıştır. Sebebi, Ahmet Avşar’ın “Üstadım, evimin üst katını derslane yaptım” demesidir. Derslane ve medreseye hürmeten Ahmet Avşar’ın evine gidiyor. On - on beş dakikalık zaman içerisinde Risâle-i Nur okutuyor, dinliyor ve sonra gidiyor.

Üstad’la ilgili hatıralarınız var, onlardan bahseder misiniz?

Hz. Üstad Barla’da iken, Çobanisa Köyünde yaşayan, çok meşhur bir eşkiya olan Koruk Efe’nin bizzat kendi ağzından dinlemiştim. Bu adam eşkiyalıktan temin ettiği bir atı, Barlalılara veresiye satmış. Bilâhare atın parasını almak üzere Barla’ya geliyor. Atı sattığı adam tarlaya çalışmaya gitmiş. Onun gelmesini beklemek üzere Barla sokaklarında Barlalılarla sohbet ederken, Hazreti Üstad dağ gezisinden gelirken, üstünde siyah cübbe, başında beyaz sarık evine girdiğini görüyor. Koruk Efe “Bu kimdir?” diyor.

Barlalılar cevaben “Bu, şarktan gelme değerli bir âlimdir” diyorlar. Koruk Efe’nin âlimlerle falan bir işi, alâkası yoktur. Aklına takılan bir arzusu var. “Bu adam şarklı olduğundan belki şarkın antikalarından silâh veya kasatura gibi antika eşyası varsa alıvereyim” diye evine çıkıp varıyor, kapısını çalıyor. Hz. Üstad kapıyı açıyor: “Buyurun!” Selâm veriyor. “Hocam, sizin şarklı olduğunuzu duydum, ben antika meraklısıyım, şarkın antika eşyalarından tabanca veya kasatura gibi bir şeylerin varsa ben alıvereyim.” Hz. Üstad onun yüzüne bakarak “‘Ya Bâkî, ente’l-Bâkî’ vereyim” diyor. Cahil eşkiya “Bu söz nedir?” diye düşünmekte iken Hz. Üstad o mübarek esmânın tefsirini şu şekilde yapıyor:

“Seni ve beni, bütün âlemi yaratan Hâlık’ımın dostluğunu veriyorum” diyor.

Koruk Efe o güne kadar böyle bir hitaba muhatap olmadığından kendisini bir heyecan sarıyor, kriz gelip düşüyor. Bir müddet baygın kaldıktan sonra gözlerini açıyor. Hz. Üstad, yerinden kalkıyor, odasının tavanına astığı enva-i çeşit meyvelerden bir üzüm cıngılı koparıp, birer birer taneleri ağzına verip yediyor ve kolundan tutup kaldırıyor.

“Haydi, ben sana müsaade edeyim, o atın parasını alma” diyor.

“‘Ya Bâkî, ente’l-Bâkî’ okuyarak evine git” deyip kapısından dışarıya çıkarıyor. At parası almaya geldiğini söylemeden Hz. Üstadın “O atın parasını alma” demesi ve “‘Ya Bâkî, ente’l-Bâkî’” münâcâtının mânâsını ciddî bir vakarla kendisine söylemesiyle Koruk Efe’nin içi hıçkırıklara boğulmuştur. “Şu Barla’nın sokaklarından çıkayım da, bağıra bağıra bir ağlıyayım” diyor. Barla’dan uzaklaştıkça bağırarak ağlıyor, içi boşalmıyor, “Ben ne yaptım bu güne kadar? Bu ömrü niye boşa geçirdim? Bunca günahlara daldım” deyip günahlarına nadim oluyor. “‘Ya Bâkî, ente’l-Bâkî’” münâcâtını okuyarak evine geliyor. Yani Barla’ya eşkiya olarak gidiyor, Çobanisa Köyündeki evine tam bir Müslüman ve aşık bir Nur Talebesi olarak dönüyor.

Koruk Efe, Nur Talebesi olduktan sonra başında takke ile jandarmalar tutup karakola götürüyor. Koruk Efe savcıya ifade verirken, “Sayın savcı bey; ben eşkıyalık, hırsızlık yaptım tuttunuz buraya getirdiniz. Sarhoş gezdim, karı kız peşinde dolaştım, tuttunuz buraya getirdiniz. Bu yollar yanlış yollar... Bari Müslümanlığı yaşayayım dedim yine tuttunuz buraya getirdiniz. Yahu savcı bey... Bana bir yol gösterin de oraya gideyim” diyor. Savcı, jandarmalara “Niye getirdiniz bu adamı?” diyerek salıveriyor.

Başka bir hatıra da şöyle:

Isparta’da Mustafa Efendi’nin oğlu Mehmed Zühdü, Risâle-i Nur’a intisap etmiş ve Hz. Üstad’ı Barla’ya gidip ziyaret etmiş. Ve hizmetlere devam ediyor. Babası ihtiyar olduğundan Barla’ya ziyarete gitmemiş. Bir gün baba-oğul Isparta’da gül bahçelerine gidiyorlar. Gül bahçesinde Şeyh Mustafa Efendi, ikinci namazını kılarken bir bülbül gelip Şeyh Mustafa Efendi’nin kâh yanına konuyor, kâh dizine çıkıyor, kâh omzuna konuyor. Bu bülbülden dolayı Şeyh Mustafa Efendi’yi bir heyecan sarıyor. Hz. Üstad aklına geliyor. Oğlu Mehmet Zühtü Efendi’ye “Oğlum, beni Barla’ya Hz. Üstad’a götür” diyor. Ertesi gün Mehmet Zühtü Efendi, babasını merkebe bindirerek Barla’ya Hz. Üstad’a götürüyor. Hz. Üstad onları hoşâmedi ile karşılıyor. Ve Şeyh Mustafa Efendi’ye “İhtiyar halinde neden zahmet ettin? Dün ikinci namazında ben seni ziyaret etmiştim” diyor.

Evet kalpten kalbe bilinen bu garip haller, heyecanlar, aşklar, muhabbetler hep Risâle-i Nurlarla Kur’ân’a imana hizmetten tereşşuh etmektedir. Şimdi bizler de bunlardan ibret alarak Nurlara ihlâslı bir şekilde çalışalım. Aynı heyecan, aşk ve muhabbetlere ve kalbî uyanıklıklara ve ferâsete ulaşabiliriz.

Denizli Hapishanesi safahatından ve Üstadın o sıralarda Sav Köyüyle olan alâkadarlığından bahseder misiniz?

1943 ve 44’lü yıllarda Risâle-i Nur hizmetleriyle ilgili çok sıkı takibat, soruşturma ve taharriler devam etmekte idi. Hz. Üstad’ı Denizli Hapishanesine 126 talebesiyle birlikte sevk ettiklerinde, bizim Sav Köyüne de dedemin evine ikinci kez taharriye geldikleri zaman taharrî memuru çok inceleyerek evin her tarafını aramış. Gerçi dedem tedbirini almıştı. Bir ufak kâğıt parçası taharrî memurunun eline geçiyor. Üzerinde Osmanlıca yazıyla yedi yüz seksen altı Besmele-i Şerif’in hatmi yazılmış. Taharrî memuru Osmanlıca’yı tam bilemediğinden “bedi yüz, bedi yüz” diye heceliyor. “Acaba cümleyi ‘Bediüzzaman’ olarak tamamlayabilir miyim?” diye uğraşiyor. Dedem de “Görmüyor musun? Bedi yüz mü, yedi yüz mü,

dikkat et” diyor. İşte böylesi bir durumda, evlerinde iki satır dahi Risâle-i Nurlara ait yazı bulabildiklerinde Hz. Üstad’la beraber Denizli Hapishanesine götürdüler.

Sav Köyünden de sekiz kişi Denizli Hapishanesine gitmiştir, isimleri şöyle: Hasan Can, yaşı seksenin üzerinde; diğerleri yaşlı değil: Ahmet Altuğ, Ali Gül, Salih Yıldız, kardeşi Mustafa Yıldız, Mehmet Soylu, oğlu Ahmet Soylu ve Hüseyin Beşli. Evet, taharriler, aramalar, taramalar, sorgular, soruşturmalar, hapishaneler zahirde bir musîbet gibi görünürler; fakat altında bir lütf-u İlâhî himayesi ve bir inkişaf etme cephesi bulunuyor.

Hüseyin Beşli’nin kendisinden dinlemiştim: “Denizli hapishanesinde, 126 kişi içerisinde Kur’ân okumasını sadece ben bilmiyordum. Bana hemen öğretmeye başladılar. Kur’ân okuyarak hatim ettim. Benim hatim duâsı olduğu gün hepimiz tahliye edildik” dedi. İşte bu cihetten bakıldığında, 126 talebe, Hz. Üstad’dan ve birbirlerinden çok dersler almışlar, hapishane onlara sanki yüksek tahsil almaları için bir üniversite olmuş. Hem ahlâken, hem ilmen çok mesafeler kaydetmişler, kendilerini yetiştirmişler.

Yine Hüseyin Beşli’den dinledim. Hapishanenin ekmek tayininden Hz. Üstad kendine verilen tayini bir parça kendisine kestikten sonra kalanını talebelerine vermiş. 126 talebe, Hz. Üstad’a hürmetlerinden, o tayini, kesme şeker gibi küçük parçalara bölerek her biri bir parça yemiş. Evet, şu sevgi, şu hürmet Nur Talebelerinde İnşâallah kıyamete kadar devam edecektir.

Bir de Sinoplu Hasan Atıf’la ilgili bildiklerinizi anlatır mısınız?

Sav’da Hasan Can Rahmetullah’ın evinde Sinoplu Hasan Atıf sekiz ay kalmıştır. Hiç dışarı çıkmadan münzevî olarak devamlı Nur Risâlelerini yazmakla meşguldü. Sav’a gelmesindeki sebep şu: Kastamonu’da Hz. Üstad’ı ziyaret ediyor. Hz. Üstad ona “Sinop’a göndereyim” diyor. Hasan Atıf da zaten Sinop’ta hizmet yapamamış, sıkılmış öyle gelmiş. “Üstad beni tekrar Sinop’a mı gönderecek?” diye düşünüyor. Hz. Üstad “Sen Isparta’ya git, Hüsrev sana bir yer ayarlasın” diyor. Nitekim Hasan Atıf Isparta’ya gidiyor. Hüsrev Efendi onu Sav’da Hasan Can’ın evinde kalmak üzere Sav’a gönderiyor. Birkaç gün sonra Hasan Can “Gel sana bahçelerimizi gezdireyim, canın sıkılmasın” diyor. Köyün üst tarafındaki bahçelere ve orada Sinap’a çıkarıyor. (Orada Sinap isminde bir yadır (evliyâullah) vardır. Hatta orada bir şifalı su kaynağı da vardır. Suyun şifası ise: Kuduz köpek ısırığı zaman kırk güne varmadan o sudan yıkananlar öldürücü kudurma hastalığına tutulmazlardı.)

Hasan Atıf, Sav Köyündeki bu Sinap’a çıkınca Hz. Üstad’ın kendisine Sinop yerine Sav’da bulunan Sinap’a göndereyim dediğini anlıyor. Hasan Atıf gayet güzel Osmanlıca Rika hattı yazan ve yazısı gayet güzel okunaklı olan bir ağabeyimizdir. Denizli Hapishanesinde de bulunmuştur. Bilâhare ömrünü Denizli Aydın arasında bulunan Sultan Hisar’da tamamlamıştır.

Sav’daki Nur hizmetlerinin akışı nasıldı?

Bir taraftan telifi bitmiş iman dersi veren Sözler, Lem’alar, mektuplar el yazmalarıyla çoğaltılır, yurt çapında neşredilmeye devam edilirdi. Diğer taraftan Hz. Üstad’ın ve Türkiye’de bulunan bütün Risâle-i Nur Talebelerinin yazdığı, telkinat, te’kidat ve teşvikât verici, uhuvveti pekiştirici, sabır ve metaneti sağlayıcı imânî dersler içeren mektuplar Kastamonu’dan gelirdi. Bu mektuplar Türkiye’nin her yerinde bulunan Risâle-i Nur merkezlerine ulaşması için Isparta’da Kuleönü ve İslamköyü’nde ve ekseri Sav’da el yazmalarıyla yeterince çoğaltılırdı. Ve Isparta merkezde bulunan Hüsrev Efendi’ye gönderilirdi. O tashihlerini yapar, zarflara koyar, Türkiye’de bulunan Risâle-i Nur merkezlerinin adreslerini yazar, fahrî postalara tedbirli bir şekilde verirdi. Kastamonu’dan çıkan bir mektup yurt çapında bulunan Risâle-i Nur merkezlerine on beş yirmi gün içerisinde veya en geç bir ay içerisinde ulaşırdı. Türkiye’nin her tarafında Nur Talebeleri, Hz. Üstad’ın dinî, imanî, ahlâkî ve uhuvvetkârâne mesajlarını alır, okur ve hizmete ciddî ve samimî sarılırlardı. Ve Risâle-i Nur her geçen günde Türkiye’imizde inkişafı arttırırdı. İşte Hz. Üstad’ın Isparta’ya “Taşıyla toprağıyla mübarek bir yerdir” demesi ve Sav Köyüne de bu cihetle duâ etmesi bu hizmetlerdendir.

Halbuki Hz. Üstad’ın Eskişehir Mahkemelerinden sonra Kastamonu’ya nakledilmesinin sebebi, ehl-i siyasetin nazarında Risâle-i Nur faaliyetlerini durdurmaktı. Heyhat, inayet-i İlâhiye ile hiçbir şey mani olamadı. Kastamonu’dan da çok Risâle-i Nur Talebesi yetişti. Elhamdülillah hâzâ min fazli Rabbî.

1946'lı tarihlerde teksir makinesi alındı. Yazı hizmetleri biraz rahatladı ve hızlandı. Sav, Isparta ve Kastamonu'da teksir makineleri çalıştı. Teksir makinesiyle olan hizmete Sav'da daha çok çalışıldı. Çünkü müsaitliği mümkün olduğundan. Teksir makinesine takılacak yazıyı Hüsrev Efendi evinde yazardı. Oradan getirirdik. Makinede çalışanlar makineye takarlardı. Yazılarda ve makinede bir arıza olsa, Mustafa Gül amca tamir ederdi.

Hüsrev Efendi kalemiyle yazılmış, teksir edilmiş, bir eser savcılığa intikal ettirilmiş ve Hüsrev Efendi'yi savcılığa ifadeye çağırılmışlar. Sorgulamada sormuşlar:

“Sen mi yazdın bunu?”

“Evet”

“Kim yardım ediyor?”

“Atabeyli Tahiri Mutlu.”

“Makine nerede?”

“Tahiri Mutlu'nun evinde.”

Mahkeme açılmaya devam ediyor. Hüsrev Efendi evinde, Sav'a acilen haber gönderiyor. “Bu gece makineyi Atabey'e Tahiri Mutlu'nun evine bırakınız.” Hemen gece makineyi Ali Dikyar isiminde bir ağabey hayvanına yüklüyor, Kürt Hasan Çavuş ile Efe Şükrü beraber, gece yaklaşık 30 km yolu beraber alıp, Atabey'e Tahiri Mutlu'nun evine varıyorlar. Bu cihetle Sav'daki teksir hizmetini gizlemiş oluyorlar.

Ertesi günü Tahiri Mutlu'nun evine taharri düzenleniyor. Makineyi oradan alıp müsadere ediyorlar. Sonra mahkemeye Tahiri Mutlu ile Hüsrev Efendi'yi celp ediyorlar ve mahkeme sorguları başlıyor:

“Bu eserleri siz mi teksir ediyorsunuz?”

“Evet”

“Parayı nereden temin ediyorsunuz?”

“Kendi paramızla kâğıt mürekkep alıyoruz, teksir ediyoruz. Eserleri kâğıt ve mürekkep bedeline satıyoruz. Onunla tekrar kâğıt mürekkep alarak devam ediyoruz.”

Savcı ve hakim birbirlerine bakıyorlar, “Hayatımızda gayet rahat bir şekilde suçlarını itiraf eden bir sanık görmedik” diye hayret ediyorlar.

Bir hatıra daha:

Sav'da teksir makinesinden çıkarılan on kadar numune sayfeleri, tashih için, Kürt Hasan Çavuş ile Isparta'ya Hz. Üstad'a gönderiyorlar. Kürt Hasan Çavuş, Hz. Üstad'ın evine girecek, oralarda nöbetçi polisi görmediği için hemen giriveriyim derken, meğer polis onu görüyormuş, hemen Kürt Hasan Çavuş'un kolundan tutuyorlar. Doğru karakola götürüyorlar. Kürt Hasan Çavuş karakola gitmekten değil, koynundaki Risâle-i Nur sayfalarını yakalatmaktan korkuyor. Bu sayfaları nasıl muhafaza edeceğini düşünüyor. O esnada diğer bir Nur Talebesi olan Rüştü Efendinin dükkânının önünden geçiyorlar. Allah'tan olacak Rüştü Efendi kapının dışındadır ve Kürt Hasan Çavuş polise çaktırmadan sayfeleri ona veriyor. Nöbetçi polis, “Bediüzzaman'ın evine gelen birisini daha yakaladım” diyerek Hasan Çavuş'u komisere teslim ediyor. Komiser “Memlekette hoca mı kalmadı? Neden oraya gidiyorsunuz? Bir daha gelmeyeceğine söz verersen salarım” diyor. Kürt Hasan “Söz veremem, belki gelirim, gelmeyeceğim diye yalan söyleyemem” diyor. Komiserin yanında bulunan misafir komiser, “Arkadaşı şimdi sal, bir daha yakalarsan salmazsın” diyor ve Kürt Hasan Çavuş'u salıyorlar. Kürt Hasan Çavuş ve Rüştü Efendi sayfeleri de alıp Hz. Üstad'ın yanına varıp durumu anlatıyorlar. Hz. Üstad “Ahmaklar, güya devlet adına, emniyet adına çalışıyorlar. Halbuki ben memleketin imanı ve selâmeti için her şeyimi feda

ettim, anlamıyorlar” diyor.

Üstad'ın Isparta ile ilgisi nasıldı ve orayla ilgili ne düşünüyordu?

Hiz. Üstad, 1952 ve 53'lerde Isparta'ya ikamet etmek için geldiğinde sıkı takibat yapılmıyordu. Usûlüne uygun hareket etmekle normal ziyaret yapılabilirdi. Kışta yakması için Eğirdir ilçesi Yukarıdere Köyünde bulunan Hacı Abdurrahman ve Halil İbrahim oğlu Hacı Mustafa bir kamyon odun gönderiyor. Savlılar o odunları baltalarla ve kalastra bıçkılarıyla parçalayıp kıymışlar. Hiz. Üstad bu fedakârlıklarından çok memnun olmuş, hatta o gün odun kıyanların her birisine sarı renkli yirmi beşer kuruş vermiştir. Hâlen bir uğur parası olarak o yirmi beş kuruşu kesesinde saklayan Hacı Ali Ergin'de gördüm.

O tarihlerde, Hafız Mehmet Gül'ün oğlu Tevfik Gül, Debeoğlu Mustafa ve Darıören Köyü imamı Mustafa Hoca Hiz. Üstad'ı ziyaret ediyorlar ve Üstad, Tevfik Gül'e diyor ki: “Baban Hafız Muhammed Gül'ün ne halde olduğunu biliyor musun? Onları semada aktaqlarla geçtiklerini görüyorum. Onlar az zamanda çok mertebe kazandılar.”

Hiz. Üstad Isparta'ya ikamet için ilk geldiği günlerde Cuma için camiye giderdi, ancak hangi camide kılacağı bilinmezdi. Değişik camilerde namaz kılardı. Bediüzzaman'ı görmek için “Hangi camiye gidecek?” diye merakla takip ederlerdi ve hangi camide kılıyor ise o camide cemaat yollara kadar taşar, gayet hoş bir ortam içerisinde Cuma namazı kılınırdı. Taksiler konvoy halinde gelir, “Benim taksime binse” diye merakla beklerdi. İyi kötü seçmeden mütevaziyâne bir taksiye biner evine giderdi.

Hiz. Üstad'ın bu mütevaziyâne haşmetli hâlini çekemeyen, siyasete mâl edip kargaşa çıkarmak isteyen bir gazeteci Cuma günü Isparta'ya geliyor. Hiz. Üstad onu mânen hissediyor. O Cuma günü talebelerine “Ben hastayım, ziyarete kim gelirse sakın almayın” diyor. Cuma namazını kılmaya çıkmıyor. Gazeteci ise o camiye koşuyor yok, bu camiye koşuyor yok. Bediüzzaman'ı camilerde bulamayınca evine geliyor. Talebeleri “Hiz. Üstad hasta, misafir kabul etmiyor” diyorlar. O günden sonra Hiz. Üstad kargaşa çıkmasına fırsat vermemek için Cuma namazlarına çıkmaz oluyor.